

İlk Diş Hekimi Ziyaretinde Farklı Görsel Broşürlerin Kullanım Zamanına Göre Çocuk Davranışı Üzerindeki Etkisi

05.06.2026 TRABZON

Stj. Dt. Enes SERÇE, Stj. Dt. Cemre AKSOY, Stj. Dt. Şerife ŞAHİNER, Stj. Dt. Nima Zaei AUSHAH, Stj. Dt. Elif Buse DÜLGER, Stj. Dt. İrem Sultan ŞEN, Stj. Dt. Bekir YAKŞI, Öğr. Gör. Dr. İpek Nur ALEMDAĞI
1 Karadeniz Teknik Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Ana Bilim Dalı

Amaç

İlk diş hekimi ziyareti, çocukların gelecekteki dental tutum ve davranışlarının şekillenmesinde önemli bir rol oynamaktadır (1). Çocuklarda dental anksiyete ve uyumsuz davranışların azaltılabilmesi amacıyla farklı davranış yönlendirme teknikleri kullanılmaktadır. Pozitif ön ziyaret görselleştirme yöntemi; çocukların dental ortama yönelik olumlu algı geliştirmesini destekleyen güncel yaklaşımlardan biridir (2). Literatürde, olumlu dental görsellerin çocukların dental anksiyete düzeyini azaltabileceği bildirilmiştir (2,3). Ancak farklı görsel içeriklerin ve kullanım zamanlamalarının çocuk davranışı üzerindeki etkisini karşılaştıran çalışmalar sınırlıdır.

Gereç ve Yöntem

Bu gözlemsel ve tanımlayıcı pilot çalışma, 2026 Ocak-Mayıs ayları arasında Karadeniz Teknik Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Pedodonti Anabilim Dalı'nda etik kurul onayı alınarak gerçekleştirildi (03.02.2026; Karar No: 2026/18). Çalışmaya, ilk kez diş hekimi ziyaretine başvuran 3-6 yaş aralığındaki toplam 40 çocuk dahil edildi.

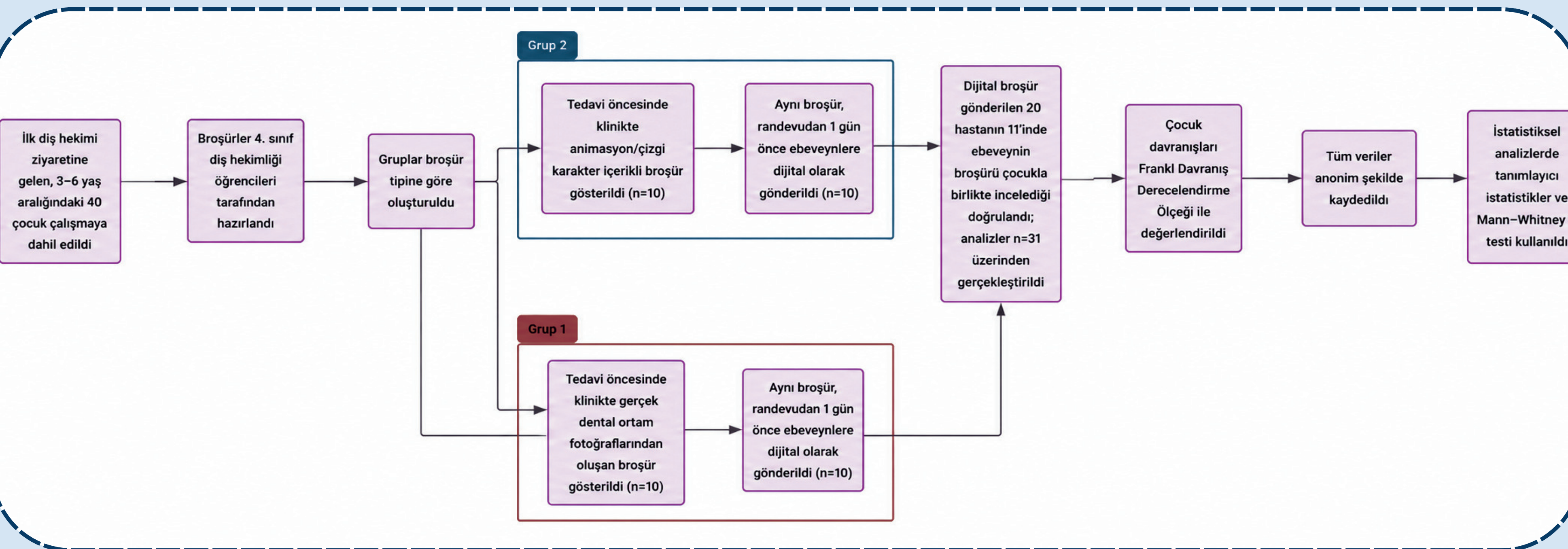
Çalışmada, 4. sınıf diş hekimliği öğrencileri tarafından hazırlanan gerçek dental ortam fotoğrafları ve animasyon içerikli broşürlerin çocuk davranışı üzerindeki etkisi değerlendirildi. Hastalar uygulanan broşür tipine göre iki gruba ayrıldı. Broşürler tedavi öncesinde klinikte gösterildi ve randevudan bir gün önce dijital olarak gönderildi. (Şekil 2) Çalışmada bağımsız değişken olarak uygulanan broşür tipi (gerçek dental ortam fotoğrafları / animasyon-çizgi karakter içerikli broşürler), bağımlı değişken olarak ise çocukların klinik işlem sırasındaki davranış düzeyleri değerlendirildi.

Çocukların klinik işlem öncesindeki davranışları Frankl Davranış Derecelendirme Ölçeği ile değerlendirildi; veriler Mann-Whitney U testi kullanılarak analiz edildi. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edildi.

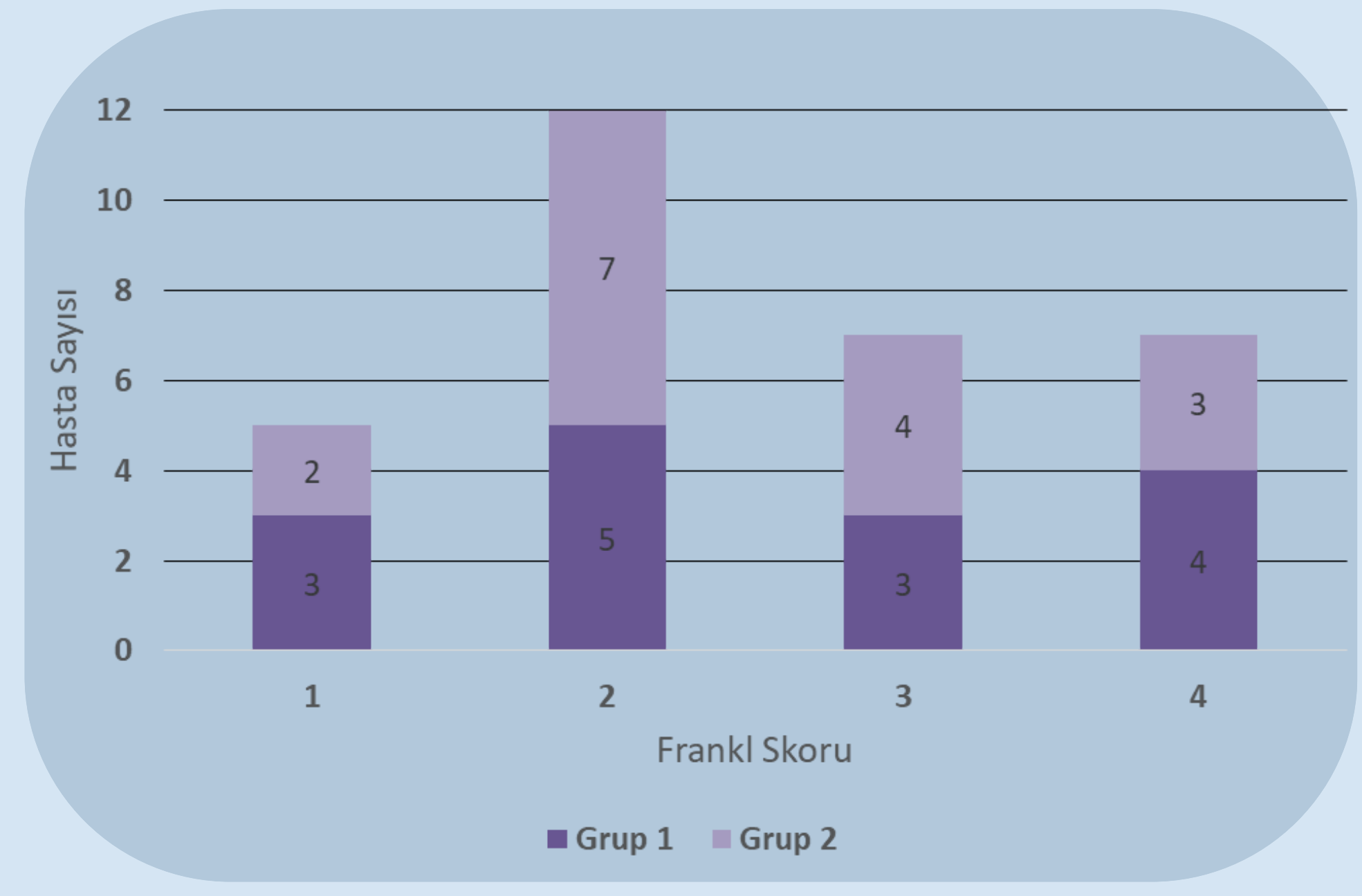
Bu çalışma, ilk diş hekimi ziyaretine gelen çocuklarda gerçek dental ortam fotoğrafları ve animasyon içerikli görsel broşürlerin farklı zamanlarda kullanılmasının çocuk davranışı üzerindeki etkisini Frankl Davranış Derecelendirme Ölçeği (4) kullanılarak değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Böylece çocukların dental ortama hazırlanmasında kullanılacak görsel materyallerin etkinliğine ilişkin literatüre katkı sağlanması hedeflenmektedir.

Şekil 2. Eğitim Materyalleri

Şekil 3. Çalışma tasarımının şematik gösterimi

Şekil 4. Gruplara Göre Frankl Davranış Skorlarının Dağılımı

Bulgular

Dijital ortamda broşür gönderilen 20 hastanın 11'inin broşürü çocukları ile birlikte incelediği öğrenilmiştir. Bu nedenle, toplam 31 hastanın verileri istatistiksel analize dahil edilmiştir. (Şekil 3) Çalışmaya katılan hastaların demografik verileri Tablo 1'de sunulmuştur. Şekil 4'de ise çalışmaya katılan çocuk hastaların Frankl davranış skorlarının grup içindeki dağılımları gösterilmektedir. Grupların yaş dağılımlarının benzer olduğu belirlenmiş, böylece yaş değişkeninin davranış skorları üzerindeki olası etkisinin minimize edildiği düşünülmüştür.

Farklı broşür uygulamalarının çocukların Frankl davranış skorları üzerindeki etkisi değerlendirildiğinde, gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p > 0,05$). (Tablo 1)

Tablo 1. Gruplara ait demografik veriler ve Frankl davranış skorlarının karşılaştırılması

	Grup 1 (n=15)	Grup 2 (n=16)
Cinsiyet		
Kız	9	10
Erkek	6	6
Yaş		
Ortalama ± Standart sapma	4.60 ± 1.29	4.88 ± 0.80
Ortanca (Min-Maks)	5 (2-6)	5 (4-6)
Frankl skoru		
Ortanca (Min-Maks)	2 (1-4)	2 (1-4)
P değeri	0.772	0.951

*Mann-Whitney U Test

* $p < 0,05$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

Sonuç

Farklı görsel broşür uygulamalarının çocukların Frankl davranış skorları üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi saptanmamıştır. Bununla birlikte, dental ziyaret öncesi yapılan görsel hazırlıkların çocukların dental ortama uyumunu olumlu yönde destekleyebileceği düşünülmektedir. Vitale ve ark.'nın (5) yapay zekâ destekli animasyon videoları ile gerçekleştirdikleri çalışmada, geleneksel Anlat-Göster-Uygula yöntemine ek olarak kullanılan animasyon içeriklerinin çocuklarda dental anksiyete düzeyini azalttığı gösterilmiştir. Buna rağmen; mevcut çalışmamızla benzer olarak davranış skorları açısından gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmamıştır.

Çocukların ilk diş hekimi deneyimine hazırlanmasına yönelik görsel ve eğitsel materyallerin davranış yönlendirme sürecine katkı sağlayabileceği, ancak bu etkinin daha geniş örneklem gruplarıyla yapılacak ileri çalışmalarla desteklenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

